

Slovo

Ročník II. • Číslo 2

1. FEBRUÁRA 1970

PROSBY ZA ZJEDNOTENIE

Už po niekoľko desaťročí sa každoročne koná po celom kresťanskom svete tzv. oktáva za zjednotenie kresťanov. (Od 18. do 25. januára.) Účinky týchto modlitieb vidieť v rozvíjajúcom sa ekumenizme. Dal by Boh, aby boli zjavné aj v našich krajoch. Predpokladom k tomu je aj to, aby sme my, katolíci oboch obradov, rozmnožovali svoje modlitby na tieto úmysly a sami žili v láske, svornosti a porozumení.

Vzorné spolunažívanie by viac prekvitalo, keby v našom ľude bolo viac uvedomenia, keby sme poznali a vedeli, že v Cirkvi už od začiatkov jej existencie je viac obradov, že dnes ich je na svete celkom osemnásť, že sú všetky katolícke pred Bohom a Cirkvou rovnaké. Je to jeden strom, ktorý má päť hrubých konárov a na tých sa rozvíja ešte niekoľko menších. Koreňom tohoto stromu je Kristova náuka a kmeňom jeho Cirkve. Konármi musíme rozumieť obrady. Tých päť predstavuje obrady piatich hlavných patriarchátov: jeruzalemského, antiošského, alexandrijského, rímskeho a carihradského. Ostatné obrady sú odnožami týchto piatich základných.

Každý z týchto obradov má svojich odštiepencov, čo neuznávajú nástupcu svätého Petra za viditeľnú hlavu Cirkvi. Faktom je však aj to, že je aj istý počet obradových príslušníkov, ktorí uznávajú sv. Petra za viditeľnú hlavu Cirkvi, aj keď sa pritom nedržia obradu latinského, ale svojho. Takýchto katolíkov podľa štatistiky z r. 1967 je viac ako 10 miliónov. Preto keď je reč o katolíkoch rôznych obradov nemožno hovoriť: ja som katolík, on je gréckokatolík a tamten je armenokatolík. Podľa viery a cirkevnej príslušnosti sú všetci katolíci. Rozdeľuje ich medzi sebou bohoslužobná reč, zvyky, ale nie viera.

Dnes veľa počujeme hovoriť i písať o ekumenizme. Toto slovo gréckeho pôvodu označuje snahu o bratské spolužitie kresťanov, hoci ich delí nielen obrad, ale aj viera. Ak majú usilovať o vzorné spolužitie veriaci rôznych vier, ak majú zdôrazňovať slovami i skutkami nie to, čo ich delí, ale čo ich spája — či nemajú o to usilovať tým viac, katolíci rôznych obradov voči sebe navzájom?

Vzorné spolunažívanie katolíkov rôznych obradov zvykli označovať slovom: unionizmus. Preto ak chceme uskutočňovať ekumenizmus, musíme najprv uskutočniť unionizmus. Pápežovia, kardináli, biskupi z celého sveta v r. 1962 — 1965 pri 2. vatikánskom koncile svojou osobnou prítomnosťou na bohoslužbách rôznych obradov poctili jednotlivé obrady, dosvedčili, že ich považujú za katolícke, ba rozhodli sa prebrať niektoré liturgické prvky aj do latinského obradu. Ich príklad nasledujú mnohí kňazi a veriaci, aj v našich krajoch svojou ochotnou účasťou na vzájomných cirkevných slávnostiach. Je to pekný príklad, ktorý je treba i naďalej rozvíjať, podporovať a uvádzať do každodenného života.

o. J. Čiernohorský

„Byť kresťanom, znamená: spojiť sa s Kristom, ako s niekym, ktorého poznáme veľmi dôverne, ktorého milujeme vášnivo a ktorému slúžime hrdincky.“

R. Claude

Francúzsky spisovateľ Henri Bordeaux v knihe „Zasnežené stopy“ vyslovuje ústami jedného z hrdinov románu túto myšlienku: „Človek nakoniec vždy zostupuje. Šťastný, kto svoj životný sen upevnil veľmi vysoko, dosiahol ho a nezostúpil.“

Povzbudivá myšlienka pre naše životné napredovanie! Pre našu vlastnú cestu k duchovným výškam! Mala by byť cieľom všetkých našich životných úsilí. Je cieľom ťažkým. Na pohľad často nedostupným, ale vždy žiadúcim, dosiahnuteľným.

Achille Ratti, pozdejší pápež Pius XI. ešte ako milánsky profesor pred 80 rokmi bol veľmi aktívnym členom talianskeho alpského klubu, svoje voľné chvíle trávil vysokohorskými výstupmi. O týchto namáhavých, tvrdých, náročných, ako i radostných výstupoch na najvyššie alpské končiare napísal knihu zážitkov, ktorej dal veľmi výrazný nadpis: „K výšinám“.

I k duchovným výšinám vedie cesta húževnatého boja, prekonávanie veľkých i malých prekážok, ba vyskytnú sa i nezdar, neúspechy, pády.

Ale i v tom treba prebúdať vlastnú vôľu, aby vždy bola dobrou a postupne stávala sa aj pevnou. To je bezpečná cesta k výšinám nielen v turistickej sfére, ale i vo sférach duchovného života.

Nuž nebojme sa nastúpiť túto cestu výšok, svoj životný cieľ upevňujme vysoko, snažme sa ho dosiahnuť a nezostúpiť!

30. jan. **Troja svätiteľia** (Žid. 13, 7-16; Mt 5, 14-19)
31. jan. Sv. divotvorcov **Cyra a Jána**.
1. febr. **Nedeľa mäso pôstna** (I. Kor. 8, 8-9; Mt 25, 31-46)
2. febr. **Stretnutie Pána** (Žid. 7, 7-17; Lk 2, 22-40)
3. febr. Sv. **Simeona** a sv. prorokyne **Anny**
5. febr. Sv. **Agáty** — mučenice
8. febr. **Nedeľa syropôstna** (Rím. 13, 11-14; Mt 6, 14-21)
9. febr. Sv. **Nicefóra**, mučenika.
11. febr. Sv. **Blázeja**, mučenika a biskupa.

K sviatku Troch svätiteľov

V 11. storočí vznikol spor medzi kresťanmi Carihradu o troch veľkých svätcoch Východnej Cirkvi. Každá skupina chválila svojho obľúbeného svätca. Vtedy sa údajne títo troja svätci zjavili sv. metropolitovi Jánovi a oznámili mu: „Povedz ľudu, aby sa neprel pre našu svätosť. Všetci troja sme rovní pred Bohom, lebo dokiaľ sme žili, rovnako sme pracovali pre Božiu slávu. Nech našu pamiatku slávia v ten istý deň.“

Takto vznikol sviatok našich troch svätcov: Sv. Bazil Veľký bol arcibiskupom v Cézarei Kapadockej a statočným obrancom Kristovho Božstva, ktoré popierali Ariáni a okrem toho je zakladateľom rádu.

Sv. Gregor Bohoslovec bol najväčším teológom Východnej Cirkvi a preslávil sa neobyčajnou úctou k najsv. Trojici.

Sv. Ján Zlatoústý sa narodil v sýrskej Antiochii. Pôsobil ako carihradský arcibiskup a preslávil sa ako kazateľ. Veľka vytrpel od cisárovnej Eudokie, lebo kritizoval jej nekresťanský život. Zomrel vo vyhnanstve.

Július Tima

Sviatok stretnutia

Pripomína stretnutie Pána, ktorý stretnutím staručkého Simeona a Anny stretáva sa so svojím vyvoleným národom. P. Mária prináša svojho Syna do svätyně, aby ho obetovala Bohu, lebo všetci izraelskí prvorození patrili Bohu na pamiatku zázraku, ktorý sa stal v Egypte, keď vyhynuli všetci egyptskí prvorození. Pretože Boh zachránil izraelských prvorođencov, mali títo slúžiť Bohu. Odttedy bolo treba ich vykupovať. Bohatší platili jahniatkom, chudobnejší dvoma hrdličkami alebo holubmi. Matka Božia skladá výkupné chudobných.

Pri obetovaní Syna podrobuje sa obradu očisťovania. Z toho vznikol náš obrad „Úvod rodičky“. Po sv. liturgii kňazi svätia sviečky.

J. M.

Dívame sa na život a svet pohľadom našich svätcov

Pred nami budú defilovať najsvetlejšie zjavy nášho duchovného života v minulosti. Lepšie a výraznejšie povedané: duchovné svetlá celej našej vlasti. Svoje pohľady nebudeme zameriavať iba na suché životopisné dáta, našu snahu bude viesť záujem dedukovať z bohatého duchovného odkazu svätých synov a dcér Slovenska, Moravy a Čiech to, čo je pre našu dobu najviac príznačné.

Pohľadom svätcov našich zemí chceme sa dívať nielen do ich vlastného života a sveta, ktorý dávno pominul, ale i do prítomného sveta a života nášho, v ktorom žijeme, pracujeme, v ktorom plníme a chceme plniť ich žiarivý a nevädnucci odkaz.

I. SVATÝ PROKOP

Narodil sa na sklonku X. storočia v dobe vlády kniežata Boleslava II. teda v dobe, kedy duchovný život v pražskom biskupstve riadil sám sv. Vojtech. Jeho rodiskom je Chotouň v Kouřimě. Jeho rodičia boli zemaniam. Prof. Dr. J. Kadlec vo svojej štúdií svätý Prokop (Vyd. 1968, str. 41.) píše: „Rok narodenia sv. Prokopa nevieme. Jediným bezpečným dátom z jeho života je dátum jeho smrti: 1053. Vzhľadom na to, že pred odchodom do samoty (1009) sv. Prokop žil nejaký čas ako svetský kňaz a že kňazstvo spravdla udeľovali v 30. roku života, nie je nepravdepodobné, že sa sv. Prokop narodil r. 970 ako to hlása i pozdejšia tradícia.“ Teda pred 1000 rokmi.

Cirkevný život v Čechách sa vtedy usmerňoval a vyvíjal v koexistencii dvoch obradov: latinského a slovanského. Pri vstupe na kňazskú dráhu náš svätec volil príslušnosť k obradu slovanskému, v ktorom sa mu dostalo potrebného vzdelania vo vyšehradskej škole.

Kňazské svätenie podľa mienky väčšiny životopiscov dosiahol na Morave, kde aj po zániku velehradskej arcidiecézy býval biskup, ktorý svätzil slovanských kňazov. Podľa vtedajších rádových zvyklosti dovoľovali zvlášť horlivým a výborným príslušníkom rádu odobrať sa do samoty a viesť pustovnícky život. Aj Prokopov pustovnícky život bol skvelou školou a prípravou na ďalšiu veľmi aktívnu činnosť, ale aj známkou vysokohodnotných duchovných kvalít.

S týmto posvätným zameraním prichádza do kludného sázavského prostredia, aby si tu zriadil útulok, v ktorom by pred svetom skrytý mohol sa pripravovať na svoje ďalšie úkoly. V sázavskej samote sa okolo r. 1039 stretáva a dôverne zoznamuje s kniežatom Oldřichom. Získava nielen dôveru, ale i ochotnú podporu kniežata a nádherným výsledkom tohto stretnutia a poznania sa bolo založenie kláštora, v ktorom nielenže sa konali slovanské bohoslužby, ale vychovávalo a vzdelávalo slovanské duchovenstvo. V tejto veľmi sympatickej skutočnosti treba pochopiť predovšetkým jej nesmierny význam cirkevný a nie menší význam národný a kultúrny. Nový kláštor mal byť štepnicou kňazstva slovanského a semennišťom cyrilometodjského ducha.

S našim posvätným zameraním čítame riadky starého životopisca sv. Prokopa, ktorými oceňuje jeho všestrannú apoštolskú a učiteľskú horlivosť: „Príkladná zbožnosť, s akou božie služby v slovanskom jazyku sa tam konali, vtelená pokora a ochotnosť, s akou Prokop každému sa v jeho potrebách prepožičiaval, i kázne, ktoré mával k ľudu, vábili sázavské podobali sa krajine nad Jordánom. kde Ján Krstiteľ kázal pokánie... Prokop, vzdelávajúc český ľud spasiteľnou náukou Kristovou, ničil staré povery a pohanské obyčaje, ktoré v tomto ľude boli zakorenené a prijímal ochotne všetkých, ktorí sa podávajúci jeho otcovskej starostlivosti túžili po tom, aby podľa rehoľných pravidiel slúžili Bohu.“

Takto o ňom písal známy český hagiograf minulého storočia, Ekert. V r. 1053 v ťažkej a bolestnej predtuche zániku svojich vznešených úsilí sv. Prokop umiera v sázavskom kláštore. V ňom je aj 25. marca uvedeného roku za prítomnosti pražského biskupa Šebira, aj slávnostne pochovaný. (Rakev s jeho ostatkami je teraz na pražskom hrade v kostole Všetkých svätých.)

Uplynulo vyše 900 rokov od jeho smrti. Táto doba v našom bežnom časovom poňatí je iste veľmi dlhá a predsa nás pri pamiatke na sv. sázavského opáta zbližuje s ním i dnes po viac než 900 rokoch onen nevymierajúci duch ideálov, ktoré boli zmyslom jeho svätého života. Svätoprokopská Sázava bola, je a zostane pre každého z nás ňlbokým pojmom, v ktorom tkvie predovšetkým čistá láska úprimného kresťanského apoštolátu i uvedomelá a hrdá príslušnosť slovanskej spolupatričnosti.

Ak je mena Prokop svojou gréckou provenienciou prekladaná ako výraz, znamenajúci muža, pokračujúceho v práci, chápeme tým lepšie ako príliehavé bolo Prozreteľnosťou dané tomu, v ktorom svoj význam priamo činnorode stelesňoval. Pri svätej a živej pamiatke opáta Prokopa snažme sa vedľa citu vďačnosti a zbožného obdivu vzbudzovať vo svojich srdciach aj úsilie kráčať v jeho stopách a v jeho intenciách zostať statočnými a odhodlanými pokračovateľmi jeho práce a odkazu!

Dr. EMIL KORBA

SVATÝ BAZIL VEĽKÝ

Deň 30. januára je liturgicky zasvätený trom veľkým cirkevným otcom — Bazilovi Veľkému, Gregorovi Bohoslovcovi a Jánovi Zlatoústemu.

Meno sv. Bazila Veľkého v Cirkvi je spojené s predstavou pestovateľa, znalca a reformátora liturgie a s pojmom zakladateľa východného mníšstva, ktorého pravidlá platia dodnes pre východné kláštory. Iste každý gréckokatolík pozná „Liturgiu sv. Bazila Veľkého“ a sú mu známi rehoľníci—baziliáni. No menej sú nám známe dáta a bližšie podrobnosti zo života tohoto veľkého svätca.

Sv. Bazil sa narodil r. 329 v Malej Ázii. Vychovaný bol počas prenasledovania kresťanov v horách, čo vtačilo pečať aj ďalšiemu praktickému a duchovnému životu. Najväčší vplyv v mladosti na neho mala jeho babička Makrina, ku ktorej bol daný do výchovy. Makrina sa vyznačovala veľkou skromnosťou a nezištnou obetavosťou, ktoré boli u nej spojené s hlbokou a skutočne prežívanou vierou. U nej si Bazil osvojil odriekavý a rozjímavý spôsob života, ktorý sa však nikdy neodtrhol od reálneho života, ale naopak pomohol mu pochopiť najdôležitejšie potreby a úlohy vtedajšej súčasnosti.

Základné vedomosti si osvojil doma a potom odchádza na štúdiá do Konštantinopolu a Atén. Všade no poznali ako veľmi schopného a chápaného žiaka a usilovali sa ho získať pre seba. Ale Bazil odolal vzdom sveta a vidine krásnej kariéry a pokorne sa vracia domov. Nie je však spokojný so sebou a hľadá cestu života, ktorá by ho celkom uspokojila a dala zmysel. Po váhaní a rozmýšľaní nachádza túto cestu a ďalej venuje sa bez výhrad a plne len jej. Je to ideál obety a služby spojenej s láskou k Bohu a bližným. Dobře pochopil hlavné prikázanie lásky a oddal sa mu s celým svojím bytím.

Z lásky k Bohu opúšťa svojich a odchádza do púšte. Tu rozjíma a pozoruje život pustovníkov. Vracia sa domov, predá všetko čo má a zhromažďuje rovnako zmýšľajúcich priateľov, ktorí chcú tiež žiť tak ako on. Avšak neodchádzajú na púšť, ale v dome Bazilovej babičky si utvoria spoločný domov. Bazil totiž po dlhých modlitbách, meditáciách a pozorovaniach došiel k uzáveru, že láska Kristova nepripúšťa, aby každý myslel len na vlastné dobro, ale aby sa rozdával druhým v láske. Preto nemôže žiť človek sám, ale v spoločenstve. Tu má príležitosť na prejavy lásky voči bližným. Nesmie dávať prednosť modlitbe pred prácou, lebo aj prácou sa dá modliť, ak ju venujeme Bohu.

Neskôr Bazil je povoláný k biskupovi z Caesarey v Kapadócii ako jeho pomocník a poradca. Ochotne prijíma túto úlohu. Po smrti biskupa stáva sa jeho nástupcom. V tom čase musí veľmi bojovať za práva Cirkvi, ktoré ohrozuje najmä cisár Valentinián.

Deväť rokov múdrou rukou spravuje biskupstvo až ho 1. januára roku 379 Pán povoláva k sebe. Pochovaný je vo svojom biskupskom sídle.

Život sv. Bazila bol plný odhodlania slúžiť Bohu a nebaľ sa ani umučenia ani smrti.

Nech je nám príkladom skromnosti v plnení Božej vôle, ktorému cieľu zasvätil celé srdce, celú myseľ a celú dušu svoju. L. H.

„Ó, ty hlúpy človečik! Namyslený kúskom svojej autority, hráš pred nebom tak podivuhodnú veselohru, že anjeli prepukávajú v plač.“

Shakespeare

NÁŠ OTEC BISKUP

Poviem to priamo, ako mi to káže môj úrad, vyslovím to bez dlhých okľukovitých úvodov. Gréckokatolíci ČSSR prechovávajú synovsky dojemnú lásku, oddanosť, úctu, priazeň svojmu otcovi biskupovi, dr. Vasil'ovi Hopkovi. Svedčia o tom nespočetné otázky, záujem o jeho osobu, prácu i život. Veriaci však nemajú možnosť, inokedy nevedia, ako mu svoj krásny vzťah vyjadríť. Považujem sa od nich za delegovaného vysloviť mu nahlas a verejne — aj za seba — v mesiaci, ktorý je lemovaný dvoma liturgickými sviatkami jeho patróna, (1. januára — 30. januára) naše synovské blahoželania, vinš.

Otec biskup, dr. Vasil' Hopko, je mnohým organicky zraštený s našou diecézou. Ako profesor horlivo a náročne vychovával našich kňazov; ako svätiaci biskup pomáhal nebohému o. biskupovi Pavlovi Gojdičovi; konečne ako symbol neochvejnej vernosti a viery bol prepotrebným väzivom duší všetkých našich veriacich.

Jedno — a to práve to najdôležitejšie — je isté: nikdy nezakolísal vo svojej láske ku gréckokatolíckym veriacim a ani oni nikdy nezaváhali vo vzťahu k nemu.

Pri gratuláciach sa často našepkáva, ako osobnosť hodnotiť. V tomto prípade to nie je potrebné. Osobnosť otca biskupa dr. Vasil'a Hopku akoby v jadre predstavuje dejiny i problémy gréckokatolíckej diecézy posledného obdobia. Zo stretnutia východnej a západnej spirituality dokázal uchovať prvú; statočne vyrovnával hierarchiu medzi religiozitou a nacionalitou; poznal život nášho kňazstva. A otázky sa môžu množiť a budú vždy zásadné.

Keď teraz verejne a v mene všetkých vyjadrujem úctu plnosti kňazskej hodnosti o. biskupovi, ubezpečujem Ho, že v našich modlitbách je v centre pozornosti. Vyprosujeme mu, nášmu arcipastierovi, Mnohaja, blahaja ľeta, vo zdraví i vo spasení.

JÁN HIRKA, ordinár

STRETNUTIE V MODLITBE

Medzinárodný jazyk Esperanto je výborným dorozumievacím prostriedkom. Umožňuje spojenie s celým svetom, lebo v každom kútiku zeme vždy nájde sa nejaký esperantista. A tak som dostal list od esperantistu z Indie. Je to rehoľný brat Henry Jozef, chaldejského obradu. Vyučuje na „College“ v Kozikode. Väčšia časť jeho listu bude zaujímať aj iných.

Píše, že bol na návšteve v Malej Ázii v meste Efez. Tam na vrchu Bulbulo stojí od veľmi dávnych čias chrám tzv. „Mariamim“, t. j. domček, kde po Nanebevstúpení Pána jeho sv. Matka žila, zomrela a bola vzatá na nebesia. Ak vojdeme do chrámu, uzieme krásny oltár na ktorom je veľká socha Bohorodičky. Pred oltárom je mnoho modliacich sa ľudí, ale nie sú to všetci katolíci. Celá pravá strana pred oltárom je obsadená mohamedánmi, ktorí kľaciac na rohožkách klaňajú sa k zemi a vrúcne sa modlia.

Môj priateľ ďalej píše, že nikde na celom svete nieta nič podobného, aby inoverci spolu s katolíkmi sa tak úprimne modlili. Robia tak preto, že považujú Krista za najvyššieho z prorokov Alaha a P. Máriu za najviac ctihodnú medzi všetkými ženami. Chrám v Efeze navštevujú mohamedáni až z ďalekých krajov, pričom prinášajú so sebou aj chorých a mrzákov v nádeji, že títo budú zázračne uzdravení. Do chrámu vstupujú aj mohamedánky s deťmi. Zvlášť na Vianoce, keď po sv. omši skladajú k nohám sochy Bohorodičky svoje dary.

Toľko z listu môjho esperantského priateľa. K tomu dodávam len toľko: Daj Boh, aby v jednote srdca a viery všetci kresťania uctievali Spasiteľa a jeho Nepoškvrnenú Matku a nedali sa v tom zahanbiť a predstihnúť inovercami!

Valentín Kibalčíč

Väčšina ľudí neotvorí oči viac než raz a to je v okamžiku smrti. Ale tu sa hneď postarajú iní, aby im ich zavreli.

H. Bordeaux

„Chcem zvláštnou láskou milovať tých, ktorých mi odcudzuje ich pôvod, náboženstvo, alebo názor. To sú práve tí, ktorých musím pochopiť.“

Alžbeta Leseur

„Na hľadanie pravdy je práve to strašné, že sa často nájde.“

Sertillange

NAŠE POZNÁMKY

K Vaším listom

K Vianociam a Novému roku dostali sme hojne milých a vzácnych pozdravov. Vďaka čo najsrdečnejšia za všetky prejavy priazne, porozumenia, dary i vrúcne želania. Sú pre nás radostným impulzom do ďalšej tvorivej práce.

K niekoľkým telefonickým, osobným a listovým dotazom ohľadne zastavenia nášho časopisu odpovedáme: na túto nepodloženú informáciu je najlepšou odpoveďou skutočnosť, že držíte toto číslo vo svojich rukách a ďalšie sa pripravuje.

Z väčšiny došlých básní nemôžeme takmer nič upotrebiť. Neostáva nám než znovu opakovať našu výzvu z vianočného čísla: študujte poetiku, štylistiku, čítajte majstrov poézie!

Znovu upozorňujeme, že distribúciu SLOVA uskutočňuje Poštová novínová služba. Na ňu sa obracajte vždy, kedykoľvek chcete zvýšiť alebo znížiť počet odoberaných čísiel.

Čitateľov, ktorí čítajú našu informáciu o knihách prosíme, aby si tieto knihy u nás neobjednávali, ale obrátili sa na vydavateľstvo alebo národný podnik KNIHA.

Š. T. sa na nás listovne obrátil s otázkou, či je dovolené, aby gr.-kat. kňaz slúžil službu Božiu v rím. kat. kostole. Isteže možné to je. Škoda, že ste otázku neupresnili, či ide o liturgiu východnú alebo latinskú. O takýchto bohoslužbách uverejnili sme už niekoľko správ. (Zborov, Ružomberok, Zázrivá a iné.) Je možné, aby katolícky kňaz, a to je jedno, ku ktorému obradu patrí, (teda rím. alebo gr.-kat.) pokiaľ ovláda obrady, môže dostať od príslušnej cirkevnej autority súhlas k tzv. biritualizmu. Máme niekoľko kňazov, ktorí môžu slúžiť v oboch našich kat. obradoch. Nie je to teda žiadna novota, skôr by to mal byť samozrejmosťou.

Dostávame žiadosti s prosbou o uverejnenie životných jubileí. Radi by sme vyhověli, ale nepovažujeme za vhodné zmieňovať sa o jubileách, ktoré nie sú tzv. „okružle“. Uznáte, že pripomínať 66. alebo 57. narodeniny kohokoľvek nie je únosné, i keď s Vašej strany je to veľmi vzácna pozornosť voči jubilantom.

K ďalším otázkam a listom až v budúcom čísle.

Red.

Smrť učiteľkou života

(Úvaha z listu milujúcej dcéry)

Nedávno som písala o utrpení nášho drahého otecka (rakovina). Dňa 12. novembra o 10,10 hod. odovzdal dušu Stvoriteľovi. Priznám sa, boli sme tým telesne zarmútené, lebo ostali tri študujúce deti, ktoré najviac potrebujú otca.

Keďže som posledné dni jeho života vo dne v noci bdela pri jeho smrteľnom lôžku, mala som možnosť vžiť sa do zmyslu nášho života. Rozmýšľala som o tom, že keby smrť mala byť našim definitívnym koncom, bolo by nezmyslom aj žiť. Ale aké krásne je byť kresťanom, žiť v spojení s Kristom ako s niekým, koho veľmi milujem a komu slúžim! Uvažovala som o závisť, nevďačnosti a telesnom pôžitkárstve ľudí, ako oni raz budú zomierať. Keby si to každý človek uvedomil, že smrť visí nad každým a že by sme mali žiť životom plným viery v Krista a lásky k blížnemu, lebo človek je stvorený, aby našiel šťastie iba v Bohu!

Môj drahý otec zomieral krásne, hoci jeho hmotné telo bolo postihnuté zákevnou chorobou.

Mária V.

Rovnocennosť obradov

Nutnosť rozlišovania otázok viery a obradu, nutnosť poučovať veriacich o tom, že existujú aj iné katolícke obrady, si uvedomili v Ríme veľmi skoro potom, keď bol tam založený Orientálny ústav na úrovni univerzity a keď tamojší odborníci začali študovať túto problematiku. Dôkazom toho je, že r. 1953 bol pápežom Píom XII. vyslaný ako pápežský legát do Fátimy prefekt Kongregácie pre východné cirkvi kardinál Tisserant a že hlavná služba Božia — z pápežovho príkazu — pred polmiliónovými zástupcami bola slúžená v grécko-slovanskom obrade. Spieval pri nej spevokol z rímskych východných seminárov. Cieľom tohto činu nebola lacná atrakcia, ale snaha upovedomiť katolíkov Západu, že sv. Stolec považuje aj iné obrady za katolícke. Pápež Pius XII. urobil v tomto smere ešte niečo viac. Dovolil, aby kňazi latinského obradu mohli slúžiť liturgiu v obrade gréckom a opačne, východní v latinskom za predpokladu, že preukážu znalosť obradu, dostanú povolenie príslušného biskupa a ak bude k tomu dostatočný dôvod. Iste, že je to vzácne porozumenie. Škoda, že sa tohto privilégia tak málo používa!

J. D.

Arcibiskup malinsko-bruselský a primas Belgicka, kardinál Suenens, je v pokoncilových rokoch jednou z najmarkantnejších postáv v Cirkvi. Jeho posledná kniha Spoluzodpovednosť Cirkvi dneška, vzbudila neobyčajný ohlas v celom svete. Pred konferenciou európskych biskupov v Chúru vo Švajčiarsku (7.—10. júna 1969) a pred synódou biskupov v Ríme poskytol Medzinárodným katolíckym informáciám v Paríži pozoruhodné interview o riadení Cirkvi, ktoré vyvolalo a stále vyvoláva prudké odozvy. Dňa 19. júna spresnil niektoré svoje myšlienky. Odpovede na otázky, ktoré mu položil Robert Serrou a ktoré boli uverejnené i s odpoveďami v Paris Match. 5. júla 1969, str. 72—73. podávame vo výbere.

Každý o Vás hovorí bez toho, že by Vás príliš poznal. Kto je to Leo Jozef Suenens?

Som Bruselčan. Môj otec bol krčmár a matka mu pomáhala obslúžiť malú krčmu. Bol som jedináčik. Otec mi zomrel, keď som mal štyri roky a leda som ho poznal. Matka žila v krajnej biede. Vojna urobila naše postavenie ešte ťažším. Bol som vždy najchudobnejší zo žiakov školy, kde som sa učil.

V jedenástom roku som sa rozhodol stať sa kňazom. Ešte ako malý chlapec som bol otrasený myšlienkou, že život je krátky a že rozhodujúci význam má večnosť. Chcel som priviesť čo najväčší počet ľudí k tomu, aby boli šťastní, ale nielen tu na zemi, ale navždy.

Vy ste boli jeden zo štyroch moderátorov Koncilu a teraz niektorí sa na Vás pozerajú ako na kardinála, ktorý kontestuje.

V terajšom tragickom nezáujme voči Cirkvi treba predovšetkým vyslobodiť onú časť pravdy, ktorá je v každom protiprúde alebo hnutí. Treba vedieť, proti čomu sa má reagovať, tiež vedieť, aké sú to hodnoty, ktoré zdôrazňujú mladí ľudia — kontestanti. Pasquale napísal, že „Nebezpečenstvo bludu spočíva v časti pravdy, ktorú obsahuje.“ To sa mi zdá veľmi dôležité.

Nerobme pštosiu politiku. Vstup do dialógu oslobodzuje. Cieľ je zhromaždiť okolo stredy, svätého Otca, všetkých kresťanov, každého druhu, roztrúsených po celom svete, ktorí sa obracajú chrbtom k Cirkvi a zavše prudko kontestujú. Oni bezpochyby dúfali, že druhý vatikánsky Koncil bude uskutočnený zo dňa na deň.

Hovorili ste o dusivých štruktúrach. Myslite, že pápež je v ich zajatí?

Poviem vám proste, používajúc slov samého sv. Otca, že treba rozlišovať štruktúry podstatné a prípadkové. Štruktúry prípadkové: to znamená prvky Cirkvi, ktoré sa v priebehu stáročí nahromadili, alebo modifikovali podľa vhodných okolností. Štruktúry podstatné: to znamená to, čo vyplýva z Evanjelia, tu niet problému. Každý kresťan sa tomu musí prispôbiť.

Cirkev prechádza ťažkou krízou. Je to dobré, alebo zlé? Sú podľa Vás úzkosti pápežove oprávnené?

Sme svedkami krajne vážneho javu. Podľa môjho zdanía načím rozlišovať trojakú krízu, postavenú jednu na druhej. Jestvuje kríza, ktorú by som nazval krízou viery v Boha; kríza viery v Krista a jeho Božstvo; kríza viery v Cirkev. Kríza viery v Boha sa vyvíja skôr priaznivo. Boh je viac živý ako nikdy predtým. Ak v to verím vydavateľom, literatúra o „smrti Boha“ citeľne upadá.

Mňa predovšetkým znepokojuje kríza viery v Krista. Je veľmi dôležité byť si v tom na čistom. Aby sme boli kresťanmi, treba veriť bez dvojznanosti Krista, jediného Syna Boha živého zmŕtvychvstalého.

Vedie táto kríza k smrti alebo k životu?

Poviem ako Ježiš o Lazarovi: táto nemoc nie je k smrti, ale k sláve Pánovej. Prechádzame Veľkým piatkom, ale potom je úsvit Veľkej noci. Verím, že dnešná kríza je očistná, ale chápem úzkosť pápežovu, úzkosť, ktorú zdieľam s ním.

Mnoho cestujete do zahraničia. Prečo? Podaktorí Vám vyčítajú, že sa pletiete do vecí, ktoré sa Vás netýkajú.

Myslím, že je povinnosťou každého kresťana, ak to dovoľujú okolnosti, spolupracovať na poslaní Cirkvi v akomkoľvek kútiku sveta. To sa nás týka všetkých. Navštívil som Latinskú Ameriku, aby som na vlastné oči poznal situáciu, pretože ma sv. Otec požiadal, aby som založil v Belgicku komisiu Justitia et pax.

Všetci sa nachádzame v stave ťažkého hriechu zo sociálneho hľadiska, ak tolerujeme túto neveriteľnú situáciu, kde chudobné krajiny obohacujú krajiny bohaté, pretože taký je krvavý zákon medzinárodného obchodu. Najväčšie dobro, aké máme preukazovať druhým, hovoril francúzsky filozof LaVelle nie je to, že sa s nimi podelíme o svoje bohatstvo, ale to, že pre nich objavíme ich bohatstvo. Často myslím na tieto slová.

Práve sme obišli horizont problémov v Cirkvi. Nemáte dojem, že katolíci, sa zapodievajúc nadovšetko svojimi malými problémami, sú v nebezpečenstve, že sa ocitnú stranou veľkých otázok, ktoré ľudia kladú Cirkvi?

Dôvody, pre ktoré je veľmi dôležité, aby tieto problémy boli vyjasnené, spočívajú v tom, že od vyriešenia týchto problémov závisí autentické hlásanie evanjelia svetu. Myslim, že nás ešte čaká ohromná práca, ktorú musíme urobiť spoločne, aby sa vyriešili veľké svetové problémy. Musíme byť v službách sveta, v službách ľudí. Všetko sociálne je v evanjeliu, ale evanjelium nie je v sociálnom. Ďalej treba, aby to kresťan prežíval vo všetkých dimenziách. Ja by som sa bál kresťanstva len sociálneho, na spôsob duchovného Červeného Kríža. My sme tí, čo hlásajú slovo Pánovo a zároveň sa pokúšajú zlepšiť ľudské podmienky.

Dúfate teraz, že Vaša výzva k reforme bude vypočítaná?

V bezprostrednej budúcnosti očakávam neporozumenie zo strany istého počtu ľudí, vychovaných v inej optike, v inej teológii, v inom ponímaní autority. To je konflikt nie osôb, ale generácií. Z druhej strany dúfam, že postupne sa pochopí, že sa nemožno vyhýbať vzniklým problémom a že je životne dôležité pre Cirkev, aby bola pripustená diskusia pod širým nebom. Viem, že budem predmetom útokov, ale milujem Cirkev a jej predstaviteľov a som ochotný zaplatiť za to.

Podáva: Dr. J. Mastiliak

BANJA LUKA v Juhoslávii je mestom, ktoré zničilo v niekoľkých minútach strašná pohroma — zemetrasenie. Toto nešťastie postihlo tisíce obyvateľov. Aj miestny biskup bol zranený tehlou. Vedľa pomoci Červeného Kríža a štátu prispela aj Cirkev. Nielen peňažitým darom Sv. Otca, ale aj aktívnou prácou kňazov a bohoslovcov ukázala silu lásky, porozumenia a solidarity. Zemetrasenie poškodilo cirkevné objekty a zničilo kostol. Biskup mesta, msgr. Pichler, vyhlásil: Banjaluka potrebuje dnes všetky povolania. Biskup Pichler dáva do služieb obnovy všetky sily, aby pomáhal všetkým postihnutým pri zdolávaní vzniklých ťažkostí a nedostatkov.

PROF. DR. HROMÁDKA, popredný český protestantský teológ, dlhoročný dekan Komenského bohosloveckej fakulty a známy mierový bojovník, zomrel na druhý sviatok vianočný min. roku. Jeho život a dielo bolo sľubným výrazom rýdzej a plodnej spolupráce s našimi evanjelickými bratmi.

KARD. FURSTENBERGA, prefekta kongregácie pre východnú cirkev, prijal v nedávnych dňoch na audiencii v Bielom dome aj prezident Spojených štátov, R. Nixon.

V LITOVSKÉJ SSR vysvätil pred Vianocami ap. administrátor Labukas dvoch nových pomocných biskupov.

R. SCHUTZA, predstaveného protestantskej komunity v Taizé, prijal pred Vianocami na osobitnej audiencii sv. Otec Pavol VI.

JUHOSLOVANSKÍ KŇAZI záhrebského arcibiskupstva zvláštnym listom požiadali sv. Otca o skoré obsadenie arcibiskupského úradu záhrebského, ktorý zatiaľ spravuje apošt. administrátor.

EKUMENICKÚ BOHOSLUŽBU uskutočnili za účasti štyroch kresťanských cirkví v pražskom kostole Božského Srdca na Vinohradoch dňa 18. jan. t. r.

VATIKÁNSKA POŠTA vydá v tomto roku ďalšiu sériu rôznych známok. Medzi nimi aj k účasti na svetovej výstave v Osake a k 25. ročnému trvaní OSN.

V MADRIDE zahájili súdny proces s farárom robotníckej štvrte, P. Gammom, preto, že protestoval proti týraniu politických väzňov a vo svojich kázňach kritizoval zatýkanie robotníkov.

NAVRH Vatikánu na premenenie Jeruzalema v „slobodnú oázu mieru a modlitieb, miesto povznesenia a súladu všetkých“, odovzdali vládam Izraela, Jordánska a ZAR.

„Ťažkosť nie je v tom, aby človek začal, ale aby znovu začal. Iba tí, ktorí znovu začínajú — dokončujú.“

„Nemaj strach pred nezdarmi. Prvý je nutný, lebo cvičí vôľu, druhý užitočný. Ak povstaneš po tretí raz — si mužom!“

R. Bazin

SUMIAC — Mimoriadna účasť na sv. liturgii pri príležitosti zakončenia obšianskeho roku v šumiackom chráme nebola len výrazom vďačnosti šumiackych farníkov za dosiahnuté Božie dary a milosti, ale i veľkým predsavzatím. Ústami svojho duchovného správcu o. dekana Št. Havrilu vyhlásili a prijali smelý a krásny program: previesť v novom roku generálnu opravu farského chrámu.

STROPKOV — Farnosť je obohatená skvelým pomocníkom prehĺbovania duchovného života: chrámovým zborom, ktorý pod vedením neúnavného o. Ďurkana sa nielen rozšíril, ale aj chvályhodne pracuje na povznesení sv. liturgie a cirkevných obradov, ako nám o tom pekne napísal L. Bezcený.

KOŠICE — V nedeľu, 18. jan. t. r. oslávil svoju požehnanú osemdesiatku vld. o. Ján Želtvay. Najd. o. ordinár J. Hirka zaslal jubilantovi osobný blahoprajný list, ktorý mu z jeho poverenia odovzdal okresný dekan. o. V. Skorodenský.

BARDEJOV — Záver roku podľa kalendára starého štýlu dovŕšili bardejovskí veriaci 12. januára t. r. vo farskom chráme, kde sa zúčastnili dakovnej a prosebnej pobožnosti, ktorú odsľúžil duchovný správca farnosti, dekan o. M. Gladýš. V jej závere prehovoril k bardejovským farníkom miestny rodák, redaktor o. dr. E. Korba. Jeho slová neboli iba zvyčajným duchovným prihovorom na prelome starého a nového roku, ale veľmi obsažným historickým pohľadom na dejiny gr. kat. farnosti v Bardéjove, ktorá práve pred 70 rokmi v osobe o. J. Hanuľu dostala svojho prvého duchovného, bola osamostatnená a začala budovať svoj dnešný farský chrám sv. apoštolov Petra a Pavla. Dojemne vyzneli reminiscencie na zomrelých bardejovských gr.-kat. farárov, o. A. Kendrovského a o. J. Vislockého. Milo potešila bohatá prítomnosť milých hostí či už z príslušníkov latinského obradu alebo iných farností.

PREŠOV — Krajské štúdio Čs. rozhlasu v Prešove svoje odpoľudňajšie vysielanie dňa 2. januára t. r. venovalo pamiatke o. Alexandra Pavloviča. Obsiahly program literárno-historických prednášok priblížil poslucháčom život, význam a dielo nášho zaslúžilého gr.-kat. vlasteneckého kňaza. Pozoruhodne vyznela najmä informácia o Pavlovičovych veľmi dobrých osobných a literárno-buditeľských vzťahov k bernolákovcom.

MICHALOVCE — V mieste svojho dlhoročného zaslúžilého životného pôsobenia oslávi vo februárových dňoch svoje sedemdesiate narodeniny náš významný publicista, oduševnený propagátor staroslovjenského cirkevného spevu, neúnavný horliteľ v oblasti osvety a vzácny pedagogický pracovník, p. Jozef Erby. Pozdravujeme ho úryvkami listu od jeho bývalých žiakov, v ktorých veľmi výrazne sa odzrkadľuje nielen vďačná láska, ale i zaslúžný profil tejto významnej osobnosti nášho nábožensko-duchovného života:

„Vaša sedemdesiatka je vzácnou príležitosťou, aby sme Vám adresovali niekoľko myšlienok. Máme pred sebou Váš život a prácu a aj životy a prácu Vám podobných. O jedno Vás všetci chceme hneď na začiatku ubezpečiť: Vaše nespočetné modlitby, vzdychy, túžby, plány, konečne Vaše vzácne skutky, ktoré ste obetovali v prospech našej Cirkvi, neostávajú bez ozveny. Ich echo zneje v našich vďačných dušiach. Väčšinu Vašich obiet zaregistruje iba Boh, na ktorého väčšiu slávu ste konali. Niečo chceme evidovať aj my. Pre naše povzbudenie i poučenie. Duše, ktoré ste ako pedagóg tvárnili, dnes na popredných miestach splácajú úroky z Vašich investícií. Od začiatku ste s povzbudivou starostlivosťou dbali o krásu a čistotu spevu slovanskej liturgie. A dnes svoju zanietenosť v tomto smere ešte stupňujete. Vy ste účinne mysleli na duchovné potreby našich veriacich. Vaše kaligraficky zhotovené modlitebné knihy svedčia aj teraz a ich svedecká výpoveď bude stále dôraznejšia. Výrazne reprezentujete tých neznámych, skromných veľičkovitých pracovníkov, bez práce ktorých nemôže byť postavená moderná budova. Ste z tých, ktorí tvoria most medzi včerajškom a zajtrajškom.

Vaša sedemdesiatka núti aj nás zamyslieť sa nad sebou. Budeme verní Vášmu odkazu, Vaše dedičstvo budeme starostlivo zveľaďovať a Vám osobne pri príležitosti Vášho vzácneho jubilea v modlitbovom sústreďení spievame naše liturgické: „Mnohaja l'eta“, aby ste ešte mnohé letá v zdraví a požehnaní prežili.“

Vaši mladší priatelia.

Aj zima má svoje čarokrásne radosti, zábavy a osvieženia. Iste ich v plnej miere užívate a je to správne! Aj na zimných povianočných vychádzkach môžeme sa stretnúť so symbolom, ktorý skôr patrí do obdobia veľkonočného. Nesmie nás to mýliť, ani zmenšiť našu radosť, ani odradiť! Aj kríž práve tak ako jasličky-betlehem pripomína nám lásku Božieho Syna k nám. Z lásky k nám prišiel na svet ako dieťa v prostej betlehemskej maštálke a z lásky k nám zomrel na tvrdom dreve kríža. Nezabúdajme na to nikdy! Ani pri zábavách, výletoch, radoostiach. Ani v zime, ani v lete!

Listujeme v katechizme: BOH STVORITEĽ

Boh stvoril zem a chcel, aby žili na nej ľudia. Preto ich stvoril. Prví ľudia sa volali Adam a Eva. Boh im pripravil veľmi krásne miesto na Zemi. Nič im nechýbalo a nič ich netrápilo. Nikdy nemali zomrieť. Stali sa pánni nad všetkými zvieratmi. Tešila ich práca a žili šťastne a spokojne. Stvoril ich podobných sebe. Dal im dušu a do nej svoj boží život a tým sa stali božími deťkami.

Boh stvoril človeka na svoj obraz a podobu.

Človek sa skladá z tela a duše.

Telo zomrie, ale duša je nesmrteľná.

Boh stvoril aj Teba, dušou sa podobáš samému Bohu, ako jeho dieťa. Nikdy na te nezabudni. Chráň si svoju dušu, lebo je obrazom Otca nebeského. Nikdy nezabudni, že Pán stvoril aj všetkých ostatných ľudí. Jedni sú bieli, druhí čierni; jedni rozprávajú takou rečou, iní inakšou. Jedni sú nadaní, druhí menej ale všetci sú deťkami jedného otca. Musíme sa preto všetci milovať a jeden druhému si pomáhať. Porozmýšľaj ako to urobíš ešte dnes.

Z Katechizmu, vyd. v SSV

Malý svätec u don Boska

(Pokračovanie)

Po rozlúčke so svojím farárom a učiteľom odobral sa Dominik aj od svojej milovanej mamičky. S oteckom potom zamieril do Chieri, kde nasadli na verejný koč, ktorý tam konal úlohu dnešného vlaku, a asi o hodinu boli v Turíne.

Dominik bol prvý raz v tomto veľkomeste. Koľko nových vecí! Koľko ľudí! Aký to pohyb a ruch! Možno si predstaviť prekvapenie a úžas tohto dvanásťročného dedinského chlapca.

Jeho prekvapenie však trvá iba chvíľočku. Opäť sa spamätá a čaká už len na to, kedy budú konečne u Don Boska. Pustia sa prvou ulicou a pokračujú ďalej, presne podľa nákrepu a údajov, ktoré im dal pán kaplán Cugliero. Konečne sú pri dverách. Zaklopú.

„Vofno“, ozve sa z izby.

Otvoria dvere a už ich víta s úsmevom turínsky apoštol chudobnej a opustenej mládeže:

— Ó, ako som rád, že ste už tu. Ako sa vám cestovalo? A doma vaši ako sa majú? Sú všetci zdraví?

Otázky sa striedajú s odpoveďami a rozhovor srdečne plynie ako medzi najlepšími priateľmi. Zrazu si však Don Bosko všimol, že Dominikovu pozornosť mimoriadne upútal nápis na stene:

(Pokračovanie na 8. str.)

Priklady učia i tiahnu

Je to už akosi v ľudskej prirodzenosti, že človek radšej robí to, čo vidí od iných, než to, čo robiť má. Zlo silnejšie pôsobí na srdce. Príčinou toho je naša náklonnosť k zlému, ktorá pochádza z rajskeho pádu.

Roboám, syn Šalamúnov, neriadil sa podľa rád, ktoré mu zanechal jeho otec vo svojich knihách. Prečo? Veď Šalamún učil a písal tak spasiteľne. Jeho spisy obsahujú krásne pravidlá života. A predsa, jeho syn bol nezdar. Prečo to? Pretože, Šalamún zabudol na Boží zákon a oddával sa marnostiam. A tieto zhubné príklady nasledoval aj jeho syn Roboám. Napomínanie bolo márne. Syn radšej činil to, čo videl, než počul.

Priklady učia i tiahnu. Tisíckrát môžeme sa poučiť o tom v každodennom živote. Učme deti dobrej veci. Koľko námahy nás to stojí. Ale skúsme urobiť pred ním niečo zlé, alebo povedať. Čo námahy nás to stojí, aby sme ho priviedli na správnu cestu.

Priklad môže veľa, niekedy oveľa viac, než si myslíme. Preto príklad je tak veľmi dôležitý pri výchove. Pravdu píše slovenský básnik Július Lenko: „Ak však tužíš pre ľudí byť chlebom, najprv buď jak plný žitný klas“.

Priklad pôsobí mnoho. Už rímsky mysliteľ Seneka povedal: „Cesta rozkazov je dlhá, ale cesta príkladov je krátka, lebo radšej veríme očiam ako sluchu“.

o. František Dancák

Priateľky

Od svojich detských rokov sa spolu hrávali, spolu šli bábikám šatôčky, spolu chodili na prechádzky i do kostola. Spolu sa modlili k Pánu Bohu, ktorého veľmi milovali. Láska k Nemu neprestajne rástla v dvoch čistých srdciach.

Jedného dňa sa rodina jednej z nich odsťahovala do iného mesta. Bola to tvrdá rana — ťažké lúčenie. Slúbili, že si budú písať, slúbili, že nikdy nezabudnú na svoje dobré predsavzatia a vzájomné modlitby.

Až po dlhom roku sa priateľky navštívili. Jedna sa tešila druhej. Radosť a šťastie sprevádzali toto stretnutie. Krásnu chvíľu však prerušil tichý hlások dievčata: „Pôjdem spolu aj do kostola, pravda?“

„Ja, ja nie, ja som sa prestala modliť. Nie som už predsa dieta!“

Zlomilo sa srdce tej druhej, nedokázala prerušiť suché slová priateľky, ale trpkosť si pomyslela: „Lutujem ťa priateľka, že si tak skoro stratila to, čo Ti dávalo všetko krásne, čisté a posilňujúce. To, čo Ti dávalo radosť, život a nádej. Ty si tým opovrhla. Aké je teraz Tvoje vnútorné šťastie? Ty nevidíš tie krásne kvety, ktoré sme nosili k oltáru? Ty netužíš po čerstvej vode života?“

Potom začala plakať. Za seba i za svoju priateľku a plakala veľmi dlho. Jej slzy boli horké, úprimné a trpké, ako bolesť nečakaného sklamania...

MARTA ŠTOFČÍKOVÁ

LISTY NIKODEMOVY — od poľského autora Jána Dobraczyňského v preklade J. Simonidesa vydalo nakladateľstvo Vyšehrad 1969. V 25 listoch píše učený príslušník farizejskej skupiny, Nikodém, svojmu učiteľovi, rabinovi Justovi, správy a apokryfnou formou zachycuje život Božieho Syna od jeho krstu v Jordáne až po Nanebevstúpenie.

Dielo zaujímavé, literárne veľmi hodnotné a duchovne povzbudzujúce. Str. 368. Cena 25 Kčs.

WERNER KELLER je autorom jednej z dnes najpopulárnejších a najčítanejších kníh: A biblia má predsa pravdu, ktorá do vydania slovenského prekladu v nakladateľstve Tatran, Bratislava, dosiahla nákladu vyše 5 miliónov výtlačkov.

Autor pospájal správy o vykopávkach bádateľov a sprístupnil ich v prehľade práve v tejto knihe. Vecne a zodpovedne zoradil reťaz dôkazov, ktoré sa týkajú biblických správ od čias patriarchov až po časy apoštolské. Preložili: V. Kubovčák a Ing. J. Letz Str. 408. Cena 40 Kčs.

Kalendár lidové demokracie na tento rok okrem množstva zaujímavých a pestrých článkov, poviedok, básní a iného materiálu prináša vzácne farebné reprodukcie obrazov z košickej katedrály. Odborným výkladom ich sprevádza štúdiá dr. Z. Cidlinskej. Vydal Vyšehrad v Prahe. Str. 160. Cena 10,— korun.

Naše kalendáre v slovenskom i rusínsko-ukrajinskom vydaní možno dostať na gr.-kat. ordinariáte v Prešove, ul. SRR č. 8. Tam posielajte objednávky.

Nových odberateľov nášho časopisu znovu upozorňujeme, že svoje prihlášky majú posielat' Poštovej novinovej službe v mieste svojho bydliska prostredníctvom poštového doručovateľa. Doporučujeme hromadný odber prostredníctvom farských úradov.

V minulom čísle sme s radosťou oznámili, že vyšiel tohoročný kalendár gréckokatolíkov na r. 1970. Dnes pripomíname, že redakčné prípravy na vydanie kalendára na r. 1971 sú v plnom prúde.

Literárne príspevky, snímky, pripomienky a návrhy pre kalendár na budúci rok posielajte na adresu: Redakcia SLOVA, Košice, Moysesova 50.

Malý svätec u don Boska

(Dokončenie zo 7. str.)

„Da mihi animas, caetera tolle.“

— No pozrime sa, môj malý latinčinár, vedel bysi nám preložiť ten nápis? — vyzval ho Don Bosko.

Dominik začne „no iba s Don Boskovou pomocou sa mu podarí preložiť celú vetu: „Daj mi duše, ostatné si vezmi.“

— Ó, porozumel som, porozumel! Tu nie je obchod s peniazmi, tu ide o duše. Tu, hľa, je aj moja duša. Dúfam, že aj ona bude časťou tohto Božieho obchodu.

Don Bosko sa ešte trochu porozprával s otcom a o chvíľu už Dominik skákal a ihral sa bezstarostne na dvore spolu s ostatnými chlapcami.

Otázka kalendára

Tento problém je ešte stále veľmi časový, lebo mnohí nemajú v tom jasno, hoci sa o tom veľa písalo. Nájdú sa ešte i takí, čo v kalendári vidia akúsi súčasť viery a dokonca rozoznávajú kalendár tzv. katolícky a rusnacký. Správne povedané jeden je starý, druhý nový. Starší sa volá juliánsky, nový gregoriánsky. Prečo? Juliánsky sa volá preto, lebo pochádza od rímskeho cisára Júlia Cézara. Teda nie je vôbec kresťanský. Július Cezár ho zaviedol pre občanov rímskej ríše. Kresťanstvo zrodilo sa v rímskej ríši. Kresťania tiež potrebovali rátať čas. Teda rátali ho podľa kalendára, aký v tej ríši bol. Riadili sa kalendárom juliánskym. Podľa neho zaviedli sviatky v Cirkvi. Tento kalendár až do jeho zrušenia v r. 1582 užívali katolíci na celom svete.

V 16. storočí už bola pomerne dosť vyspelá astronomická veda. Hvezdári zistili, že juliánsky kalendár sa opozďuje za slnkom. Navrhli opravu. Opravený a upravený kalendár ponúkol všetkým panovníkom kresťanského sveta pápež Gregor XIII. Panovníci západnej Európy ponuku prijali a dohodli sa, že vynesú 10 dní, o ktoré sa juliánsky kalendár vtedy opozďoval a že sa od roku 1582 budú riadiť opraveným kalendárom. Tento podľa mena pápeža začali nazývať gregoriánskym. Východoeurópske štáty a kresťania v nich zostali pri starom neopravenom kalendári, ktorý dnes má už opozdenie o 14 dní. Sovietsky zväz prijal nový gregoriánsky kalendár hneď po revolúcii v r. 1917.

Nový kalendár používajú aj gréckokatolíci v Spojených štátoch, Kanade a inde. V prešovskom biskupstve bol zavedený r. 1947 nebohým Vladykom Pavlom Gojdičom. Len niekoľko obcí na vlastnú žiadosť zostalo pri starom kalendári. Otázka užívania kalendára nie je otázkou viery, ani súčasťou obradu. Niet dôvodu sa ho pridrižovať, i keď je zaužívaný. Dnes nezodpovedá skutočnosti a prakticky je nevýhodou.

o. Ján Ďurkán

KULTÚRNE ROZHĽADY

BÁSNIK JÁN MOTULKO, zástupca šéfredaktora bratských Katolíckych novin, dožil sa 12. jan. t. r. svojich abrahamovín. Spomíname s úprimným želaním: *Ad multos annos!*

Dr. J. HRUŠKU, riaditeľa chóru sv. Víta v Prahe, a nadšeného propagátora staroslovjenskej cirkevnej hudby pri príležitosti jeho šesťdesiatin menoval apoštolský admin. pražský o. biskup dr. Tomášek čestným konzistoriálnym radcom.

O. ARNOŠT HRABAL, vynikajúci moravský grafik, zomrel vo veku 84 rokov 30. dec. m. r. v Buchloviciach, kde bol aj pochovaný.

FRANCÚZSKU VIANOČNÚ CENU udelili tohto roku poprednému kat. publicistovi — kňazovi Filipovi Roqueplotovi.

VÝSTAVU JASLIČIEK — BETLEHEMOV usporiadalo národopisné oddelenie Národného múzea v Prahe na Smíchove, Petřínske sady 98. Táto zaujímavá výstava končí koncom februára t. r.

SLOVO — časopis gréckokatolíkov. Vychádza dva razy mesačne. Redakcia a administrácia Košice, Moysesova 50. Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave v CN. Rediguje dr. Emil Korba s red. radou. Zodp. red. Ladislav Hučko. Uzavierka čísla je vždy 10. a 25. v mesiaci pre nasledujúce číslo. Neobjednané rukopisy nevraciam. Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov. Pov. SÚTI č. 245/69-sekr. z 20. VI. 1969. Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48.